

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра публічного управління та права**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

Вікторія КРИКУНОВА

«26» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 02 ІСТОРІЯ СУСПІЛЬСТВА, ДЕРЖАВНОСТІ ТА
ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ**

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень	<u>початковий рівень (короткий цикл)</u> (початковий рівень (короткий цикл), бакалавр, магістр)
спеціальність	<u>081 «Право»</u> (шифр і назва спеціальності)
освітня програма	<u>«Право»</u> (назва освітньо-професійної програми)
факультет	<u>економічний</u> (назва факультету)

Робоча програма дисципліни «Історія суспільства, державності та господарства в Україні» для здобувачів вищої освіти початкового рівня (короткого циклу), які навчаються за освітньо-професійною програмою «Право», спеціальності 081 Право

Розробники:
Дар'я САЧКО - старший викладач кафедри публічного управління та права, к.і.н.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та права

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 року

Схвалено методичною комісією економічного факультету

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 року

Затверджено на вченій раді економічного факультету

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 року

В.о. завідувача кафедри

Людмила СИМОНЦЕВА

© Дар'я САЧКО, 2022 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (напрямок підготовки), освітній рівень	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>08 Право</u>	Обов'язковий компонент освітньої програми	
Змістових частин – 1	Спеціальність <u>081 Право</u>	Рік підготовки:	
		1-й	-
Семестр			
2-й		-	
Загальна кількість годин – 120	рівень вищої освіти: <u>початковий рівень</u> <u>(короткий цикл</u>	Лекції	
		22 год.	-
Практичні, семінарські			
18 год.		-	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/3 самостійної роботи здобувача – 2/3		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	-
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Історія суспільства, державності та господарства в Україні» розроблена для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 Право, рівня молодший бакалавр.

Мета викладання дисципліни – формування у студентів сучасного критичного мислення на основі усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків історичного розвитку українського суспільства в усіх його проявах (суспільно-політичному, економічному, ментальному) в цивілізаційному контексті, розуміння сутності перетворень на території України, її місця і ролі в європейському та світовому просторі.

Завданням вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка фахівців з таких питань:

- формування знань з історії України та критична оцінка її найбільш дискусійних проблем;
- формування навичок встановлення причинно-наслідкових зв'язків історичного розвитку українського суспільства;
- виховання гуманізму, демократичних цінностей, терпимості до інакомислення, здатності до діалогу, толерантного й неупередженого ставлення до представників інших народів;
- формування національної самосвідомості та навичок відстоювання громадську позиції;
- формування навичок критично аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми суспільно-політичного та економічного розвитку України;
- опанування навичок роботи з інформаційними матеріалами, підбором джерел та літератури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- основні етапи історії України та найбільш дискусійні проблеми кожного з них;
- особливості та закономірності історичного розвитку українського народу, його культури, економічних, національних та наукових надбань;
- провідних діячів української історії;
- особливості історії міжнародних відносин українського народу та геополітики сучасної України, її місце в світовому просторі.

вміти:

- встановлювати причинно-наслідкових зв'язків історичного розвитку українського суспільства;
- визначати сутність соціально-економічних, культурних, правових, освітньо-наукових перетворень на території України, її місця і ролі в європейському та світовому просторі;
- визначати місце та роль України у світовому просторі, значення її геополітичного розташування;
- критично оцінювати та аналізувати події та явища української історії;
- працювати з інформаційними матеріалами, підбирати джерела та літератури.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних **компетенцій**.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналітичної діяльності.

ЗК 2. Здатність до комунікації в усній та письмових формах для вирішення завдань між особистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність зберігати культурні, наукові, правові цінності та досягнення суспільства

Фахові компетентності

СК 1. Здатність застосовувати основи філософських, історичних знань для формування світогляду у професійній діяльності.

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких

ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

ПРН 7. Навички доносити власну думку та професійне бачення проблеми до респондентів.

ПРН 13. Навчатись з високим рівнем автономності та з дотриманням принципів академічної доброчесності.

ПРН 14. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістова частина 1. Історія України з найдавніших часів до XX століття

Тема 1. Вступ до курсу. Витоки українського народу та його державності

Історія як наука та навчальна дисципліна. Місце та роль історії у підготовці здобувачів вищої освіти.

Антропогенез на території України. Розвиток матеріальної культури первісної історії. Первісні форми співжиття.

Антична колонізація Північного Причорномор'я. Полісна система. Територія українського Причорномор'я під владою Риму. Історична доля античних держав на території України.

Характер господарства, побуту, ремесла, типу поселень та поховального обряду, мистецтва і вірувань давніх слов'ян за матеріалами Київської, Празької, Колочинської і Пеньківської культур.

Антський племінний союз. Східнослов'янські племена і державно-племінні союзи VI – IX ст. Еволюція суспільного устрою східних слов'ян. Територіальна громада. Поява приватної власності. Взаємовідносини східних слов'ян із сусідніми народами. Система оборонних споруд.

Соціально-економічні та суспільно-політичні фактори об'єднання східних слов'ян. Роль Києва в процесі консолідації східнослов'янських племен.

Формування руської держави. Назва «Русь» в джерелах та історіографії. Теорії походження державності на Русі. Проблема давньоруської народності в історіографії.

Тема 2. Україна княжої доби

Трансформація суспільно-політичного ладу Київської держави. Особливості економічного ладу Київської Русі. Міжнародні зв'язки Київської держави.

Передумови роздробленості Русі та її політичне оформлення. Формування нової політичної організації руських земель та структури влади, зміни статусу Києва та нових політичних центрів. Розвиток економіки та культури князівств.

Формування Галицько-Волинської держави. Характерні риси соціальної та економічної основи держави. Міжнародні взаємовідносини Галицько-Волинської держави з Польським та Угорським Королівствами, Золотою Ордою, Литовським князівством та Тевтонським Орденом. Причини занепаду та розпад Галицько-Волинської держави.

Тема 3. Україна у складі іноземних держав XIV – XVII ст.

Інкorporація українських земель в політичний простір Польського та Угорського Королівств, Великого князівства Литовського, Молдавського князівства.

Український фактор у литово-польському та литово-московському протистоянні. Політичний статус українських земель у складі Великого князівства Литовського. Релігійний та культурний розвиток земель України в складі Литви і Польщі.

Утворення Кримського ханства. Формування династії Гіреїв. Політична організація Кримського ханства та його соціальна та етнічна структура. Походи на землі України та їх наслідки. Васальна залежність Кримського ханства від Османської імперії.

Причини та передумови укладання Люблінської унії. Формування фільваркової системи господарювання. Закріпачення селянства. Магдебурзьке право. Особливості культурно-релігійного та мистецького становища українського народу у складі Речі Посполитої.

Тема 4. Козацька доба в історії України

Козацтво як національний та світовий феномен XV – XVIII ст. Його вплив на українську державницьку традицію та національну пам'ять, характер.

Передумови та географія формування козацтва. Соціальні джерела формування козацтва та його місце в соціальній структурі суспільства. Оформлення Коша Війська Запорозького, військова та територіальна організація запорожців. Реєстрове козацтво.

Українська національна революція середини – другої половини XVII ст. Зміна соціального складу населення України, форми землеволодіння, становища православного духовенства.

Формування та розвиток української державності в XVII ст. Зародження української козацької держави, її територія і адміністративно-територіальний устрій. Зборівський (1649 р.) та Білоцерківський (1651 р.) договори.

Доба Руїни в історії України. Політика гетьманів Правобережжя і Лівобережжя, Запорозької Січі. Трансформація соціально-політичного, економічного, культурно-релігійного становища.

Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст.: поступове обмеження українського козацького суверенітету російською владою. Інкорпораційна політика царизму. Ліквідація Запорозької Січі, полково-сотенного та судового устрою Гетьманщини. Утворення Чорноморського козацтва. Переселення козаків на Кубань.

Політичне становище Правобережної і Лівобережної України та Запорозької Січі протягом XVIII ст.

Тема 5. Україна у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій. Українське національне відродження

Національна політика російського та австрійського (австро-угорського) урядів. Особливості національно-політичної свідомості українського народу. Українське національне відродження: поняття, періодизація, особливості. Народолюбство як теорія і практика українського національного руху.

Політизація національного руху в Україні наприкінці XIX ст. Партійно-політична структура українського національного руху. Український молодіжний рух 1880-90-х років.

Індустріалізація економіки України. Проникнення капіталістичних відносин на території України. Модернізація промислового виробництва. Дискусія про місце української економіки в імперській системі. Аграрні реформи 1840-1860-х років та особливості їх впровадження в Україні.

Змістовна частина 2. Історія України XX-XXI століть

Тема 6. Українські землі на початку XX ст.

Політизація українського національного руху на початку XX ст. Поява перших політичних партій Надніпрянської України. Виборчий процес та участь українців у представницьких органах Російської та Австро-угорської імперій.

Зростання економічного потенціалу України. Монополізація промислового виробництва. Економічна криза початку XX ст. Столипінська аграрна реформа в Російській імперії.

Українські землі у революційних подіях 1905-1907 рр. Україна у роки Першої світової війни.

Тема 7. Українська національна революція 1917-1921 рр.

Становище в Україні після Лютневої революції 1917 р. Утворення Центральної Ради, Рад робітничих, селянських та солдатських депутатів.

Утворення УНР. Виникнення в Україні радянського уряду. Війна Радянської Росії проти УНР. IV Універсал. Конституція УНР. Криза Центральної Ради навесні 1918 р.

Українська Держава гетьмана П. Скоропадського. Утворення Директорії. Відновлення УНР.

Встановлення влади рад в Україні на початку 1919 р. Декларація радянського уряду України від 25 січня 1919 р. III Всеукраїнський з'їзд рад. Політика „воєнного комунізму”. Падіння радянської влади під натиском військ С. Петлюри та А. Денікіна.

«Варшавський договір» (21-24 квітня 1920 р.).

Основні уроки української національної революції. Оцінка політичних процесів 1917-1920-го років в Україні.

Тема 8. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період: суспільно-політична та господарська історія

Західноукраїнська УНР. Українсько-польська боротьба 1917-1918 рр.

Українське питання на Паризькій мирній конференції після Першої світової війни. Особливості політики Польщі щодо українського населення у 20-х рр. Політика пацифікації. Колонізаторська політика Чехословаччини та Румунії на західноукраїнських землях.

Економічне життя західноукраїнських земель 20-30-х рр. ХХ ст.

Національно-політичний рух західноукраїнського суспільства. Формування радикального націоналістичного руху. Розгортання політичного терору Організації українських націоналістів. Українці західноукраїнських земель в умовах розгортання Другої світової війни. Карпатська Україна.

Тема 9. Україна у складі СРСР

Утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік (1922 р.). Статус України як союзницької республіки.

Соціально-економічні та політичні трансформації радянського суспільства протягом 1922-1991 рр.

Українське питання в міжнародній політиці напередодні та на початку Другої світової війни. Включення західноукраїнських земель до складу УРСР та їх радянізація.

Сутність «радянського суспільства» та «радянської людини».

Дисидентський рух в СРСР та Україні: причини виникнення, головні напрямки, основні етапи.

Розпад Союзу Радянських Соціалістичних Республік (1991 р.): причини, передумови, зміст трансформацій.

Тема 10. Україна в умовах незалежності. Геополітика незалежної України

Проголошення незалежності України.

Державне будівництво та політичні трансформації в Україні. «Помаранчева революція» та «Революція Гідності»: причини, основні учасники, події, наслідки та значення.

Головні напрями зовнішньої політики. Зовнішньополітичні пріоритети України у ХХ-ХХІ ст. Євроінтеграційні амбіції України. Російсько-український конфлікт.

Місце України у сучасному світі.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма					Заочна форма					
		у тому числі					усього	у тому числі				
1	2	л	п	лаб	інд	с.р.		о	л	п	лаб	інд
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вступ до курсу. Витоки українського народу та його державності	10	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Україна княжої доби	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Україна у складі іноземних держав XIV – XVII ст.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Козацька доба в історії України	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Україна у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій. Українське національне відродження	14	4	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Українські землі на початку XX ст.	10	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Українська національна революція 1917-1921 рр.	14	4	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період: суспільно-політична та господарська історія	10	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Україна у складі СРСР	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Україна в умовах незалежності. Геополітика незалежної України	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	22	18	-	-	80	-	-	-	-	-	-

5. ЗМІСТОВІ ЧАСТИНИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ**

1 курс 2 семестр

Лекційний модуль:

1. Вступ до курсу. Витоки українського народу та його державності (2 год.)
2. Україна княжої доби (2 год.)
3. Україна у складі іноземних держав XIV – XVII ст. (2 год.)
4. Козацька доба в історії України (2 год.)
5. Україна у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій. Українське національне відродження (4 год.)
6. Українські землі на початку XX ст. (2 год.)
7. Українська національна революція 1917-1921 рр. (4 год.)
8. Україна у складі СРСР (2 год.)
9. Україна в умовах незалежності. Геополітика незалежної України (2 год.)

Семінарський модуль:

1. Україна княжої доби (2 год.)
2. Україна у складі іноземних держав XIV – XVII ст. (2 год.)
3. Козацька доба в історії України (2 год.)
4. Україна у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій. Українське національне відродження (2 год.)
5. Українська національна революція 1917-1921 рр. (2 год.)
6. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період: суспільно-політична та господарська історія (2 год.)
7. Україна у складі СРСР (2 год.)
8. Україна в умовах незалежності. Геополітика незалежної України (4 год.)

Модуль самостійної роботи:

1. Вступ до курсу. Витоки українського народу та його державності (8 год.)
2. Україна княжої доби (8 год.)
3. Україна у складі іноземних держав XIV – XVII ст. (8 год.)
4. Козацька доба в історії України (8 год.)
5. Україна у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій. Українське національне відродження (8 год.)
6. Українські землі на початку XX ст. (8 год.)
7. Українська національна революція 1917-1921 рр. (8 год.)
8. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період: суспільно-політична та господарська історія (8 год.)
9. Україна у складі СРСР (8 год.)
10. Україна в умовах незалежності. Геополітика незалежної України (8 год.)

Підсумкова тека: у формі складання екзамену.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На навчальних заняттях використовуються такі методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів: лекції, семінарські (практичні) заняття, колоквіуми, дискусії, індивідуальні бесіди. Вказані методи сприяють формуванню особистості, який ознайомлений з новітніми досягненнями з історії, вміє виділяти основні етапи і тенденції розвитку історії України та володіє вміннями роботи з історичними текстами. Застосування різноманітних методів дозволяють розвивати навички евристичного пошуку та аналізу. Реалізація проблемного підходу дозволить розширити кругозір майбутнього фахівця.

На заняттях використовують такі методи навчання, як пояснювально-ілюстративний, проблемний, частково-пошуковий.

Застосовуються інтерактивні методи навчання: мозковий штурм, опрацювання проблемних питань тощо.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі вивчення дисципліни використовуються методи поточного, проміжного та підсумкового контролю. Відповідно до специфіки дисципліни (об'ємність необхідного для засвоєння матеріалу, дискусійність багатьох питань).

Поточний контроль рівня знань студентів передбачає перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль здійснюється за напрямками:

- ✓ контроль за відвідуванням занять студентами;
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза межами аудиторних занять.

Проміжний контроль рівня знань студентів здійснюється за результатами творчої контрольної роботи і виконання студентами самостійної роботи.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється в кінці семестру у формі письмового (усного) екзамену.

При виведенні загальної оцінки студента береться до уваги результати поточного, проміжного та підсумкового контролю.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСНОЇ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА НА СЕМІНАРСЬКОМУ (ПРАКТИЧНОМУ) ЗАНЯТТІ

5 балів	Студент/-ка логічно і глибоко розкриває сутність питання та послідовність подій у контексті загальної тематики семінару, показав причинно-наслідкові зв'язки, виділив проблемні аспекти та концептуальні особливості, аргументував свої висновки і власну оцінку ґрунтовним аналізом фактологічного. При підготовці відповіді студентом всебічно опрацьовано основну та додаткову літературу навчального та наукового характеру. При викладі матеріалу чітко формулюються дефініції, правильно використовується термінологія.
4 бали	Студент/-ка логічно і відносно повно розкриває сутність питання та послідовність подій, має певні навички формування причинно-наслідкові зв'язки, надав загальну характеристику проблемних аспектів, аргументує свої висновки і власну оцінку аналізом фактологічного матеріалу. При підготовці відповіді опрацьовано більшість основної літератури навчального та наукового характеру.
3 бали	Студент/-ка розкриває сутність питання у загальних рисах та виклав послідовність

	подій, показав окремі причинно-наслідкові зв'язки, виклав загальноствановлені висновки. При підготовці відповіді студентом опрацьовано незначну частину основної літератури навчального характеру.
2 бали	Студент/-ка розкриває сутність питання у загальних рисах та виклав послідовність окремих подій, не розкрив причинно-наслідкові зв'язки і нездатен самостійно зробити загальноствановлені висновки. При підготовці відповіді студентом опрацьовано незначну частину літератури навчального характеру.
1 бал	Студент/-ка демонструє окремі фактичні знання, відсутня здатність до встановлення причинно-наслідкових зв'язків, аналізу історичного матеріалу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКОНАННІ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

5 балів	Студент /-ка глибоко опрацював /-ла матеріал і створив власну розробку, де у повному обсязі охарактеризував предмет дослідження, продемонструвавши достатні знання з історіографії, джерелознавства, теорії та методики наукового дослідження. Творче завдання якісно оформлено і має високий естетичний рівень. Містить незначні недоліки.
4 бали	Студент /-ка опрацював / -ла матеріал не у повному обсязі і створив власну розробку, де у достатньому обсязі охарактеризував предмет дослідження, продемонструвавши достатні знання з історіографії, джерелознавства, теорії та методики наукового дослідження. Оформлення творчого завдання має окремі технічні й естетичні недоліки.
3 бали	Студент /-ка неповно опрацював / -ла матеріал і створив /-ла власну розробку, де поверхово охарактеризовано предмет дослідження, не продемонструвавши знання з окремих норм історіографії, джерелознавства, теорії й методики наукового дослідження. Оформлення творчого завдання має системні технічні й естетичні недоліки.
2 бали	Студент /-ка опрацював /-ла матеріал менше ніж на 40% й у власній розробці охарактеризував предмет дослідження з суттєвими помилками, не продемонструвавши знання з історіографії, джерелознавства, теорії й методики наукового дослідження. Оформлення творчого завдання має системні технічні й естетичні недоліки.
1 бал	Студент /-ка опрацював /-ла матеріал менше ніж на 20% робота має слабо виражений самостійний характер. Оформлення творчого завдання має системні технічні й естетичні недоліки.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕН)

При проведенні екзамену в усній формі оцінка кратна 5 (0, 15, 20, 25, 30,35, 40).

40 балів	Студент/-ка має глибокі й системні знання з усього теоретичного курсу дисципліни, може чітко сформулювати дефініції, вільно володіє фаховою термінологією. Вміє характеризувати історичні концепції, складові частини історичної науки, розуміється на сучасних проблемах, вільно орієнтується в джерельному просторі і вимогах.
35 балів	Студент/-ка має ґрунтовні знання, володіє фаховою термінологією, бере активну участь в обговоренні основних проблем навчальної дисципліни, оперує літературою із заданої тематики, вміє робити узагальнені оцінки, може використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, добре встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
30 балів	Студент/-ка знає програмний матеріал повністю, володіє фаховою термінологією, ознайомлений з колом основних проблем із заданої тематики, має практичні навички, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми чи матеріалу підручника.
25 балів	Студент/-ка у цілому знає програмний матеріал, має практичні навички, але може припуститися неточностей у формулюваннях або незначних помилок при наведенні прикладів.

20 балів	Студент/-ка знає основні теми курсу, але його знання носять загальний характер. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних навичках.
15 балів	Студент/-ка має фрагментарні знання з усього курсу, не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу сформулювати ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.
0 балів	Студент/-ка не знає програмного матеріалу, систематично не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

9. Питання для підсумкового контролю

1. Особливості первісної доби на території України.
2. Особливості формування української народності.
3. Трансформація економічного ладу Київської держави.
4. Трансформація соціально-політичного ладу Київської держави.
5. Вплив християнства на державотворчі процеси у Київській державі.
6. Особливості державотворчого процесу Галицько-Волинської держави.
7. Значення Галицько-Волинської держави в історії України.
8. Особливості культури, мистецтва, освіти Київської держави та Галицько-Волинської держави.
9. Особливості інкорпорації українських земель до складу іноземних держав у XIV–XV ст.
10. Значення Люблінської унії для державотворення на території українських земель державності.
11. Значення Берестейської унії для державотворення на території українських земель державності.
12. Особливості культурно-релігійного розвитку українського народу у складі Речі Посполитої.
13. Особливості мистецького розвитку українського народу у складі Речі Посполитої.
14. Соціально-економічний лад українського суспільства в умовах Речі Посполитої (1569–1648 рр.).
15. Козацтво як український феномен XVI – XVIII ст.
16. Вплив козацької традиції на державотворчі процеси в Україні та формування українського національного характеру.
17. Охарактеризуйте передумови та початок Національно-визвольної війни середини XVII ст.
18. Економічний потенціал України в часи Національно-визвольної війни середини XVII ст.
19. Основні воєнні події та процес державотворення Держави Війська Запорозького у ході Української революції та Національно-визвольної війни середини XVII ст.
20. Державотворчий процес Гетьманщини у добу «Руїни».
21. Етапи поділу Речі Посполитої та особливості інтеграції українських земель до складу Австрійської імперії у XVIII ст.
22. Особливості інтеграції українських земель до складу Російської імперії у XVIII ст.
23. Ліквідація російським царизмом політичної автономії Гетьманщини і Запорізької Січі.
24. Особливості «національного відродження» на українських землях протягом XIX ст. у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії.
25. Особливості «національного відродження» на українських землях протягом XIX ст. у складі Російської імперії.
26. Історія Кримського півострова.
27. Особливості політизації «національного відродження» на українських землях на початку XX ст.
28. Особливості історичного розвитку українських земель на початку XX ст.
29. Причини революційних подій 1905-1907 рр. на українських землях у складі Російської імперії.
30. Причини революційних подій 1917-1920 рр. та падіння царизму в Російській імперії.
31. Революційні події 1917-1920 рр.
32. Фактори знищення УНР і державності України протягом 1917-1920 рр.
33. Причини перемоги радянського режиму на території України.
34. Державне будівництво Західноукраїнської УНР.

35. Національна політика Польщі, Румунії та Чехословаччини на західноукраїнських землях протягом 1921-1939 рр.
36. Поява та діяльність Організації українських націоналістів.
37. Трансформація суспільно-політичного ладу СРСР та її прояв в Україні.
38. Трансформація економічного ладу СРСР та її прояв в Україні.
39. Особливості «радянського суспільства» та «радянської людини».
40. Передумови та причини розпаду СРСР.
41. Україна в умовах незалежності: еволюція суспільно-політичного ладу в Україні
42. Особливості української економічного періоду незалежності
43. Багатовекторність української зовнішньої політики України протягом 1991-2021 рр.
44. Історія Кримського півострова.
45. Сучасне геополітичне становище України. Євроінтеграційні амбіції України.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)										Екзамен	Підсумков а оцінка (екзамен)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Мах 40	Мах 100
Мах 5	Мах 5	Мах 5	Мах 10	Мах 5	Мах 5	Мах 10	Мах 5	Мах 5	Мах 5		

Оцінка з дисципліни за семестр, що виставляється у «Відомість обліку успішності» індивідуальний навчальний план (залікову книжку) здобувача складається з урахуванням результатів поточного контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час вивчення освітнього компоненту освітньої програми та результатів підсумкового контролю рівня навчальних

досягнень здобувачів вищої й оформлюється: за національною системою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS

Розподіл балів відбувається за наступними критеріями оцінювання знань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендована література

Основна література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бойко О.Д. Історія України: Навч. посіб. 7-те вид., вип., доп. Київ. Академвидав. 2018. 688 с. 2. Віднянський С. В., Лисенко О. Є., Мартинов А. Ю. Український проект. Цивілізаційні фронтири та соціокультурні екстрими ХХ – початку ХХІ століть. Аналітична доповідь / НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2022. 128 с. 3. Головка В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с. 4. Даниленко В. М., Крупина В. О., Кульчицький С. В., Лисенко О. Є., Стяжкіна О. В., Якубова Л. Д. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 544 с. 5. Єфіменко Г. Г., Кульчицький С. В., Пиріг Р. Я., Скальський В. В., Якубова Л. Д. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 620 с. 6. Кульчицький С. Росія і Україна в перший рік після повалення самодержавства: деконструкція більшовицького міфу про революцію. Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2021. 244 с. 7. Лібер, Ю. Тотальні війни: творення модерної України в 1914–1954 роках. Харків: Віват, 2019. 528 с. 8. Руденко Р. Г., Руденко Г. Р. Нариси соціально-економічної історії України (XIX – початок ХХ століття): монографія. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018. 282 с. 9. Савчук І. Г. Розвиток господарської діяльності на території сучасної України у просторі і часі. НАН України. Інститут історії України, Інститут географії. К.: Інститут історії України, 2019. 210 с. 10. Україна в історії Європи ХІХ – початку ХХІ ст.: історичні нариси. За ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України. 2020. 814 с. 11. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. К.: Портал, 2022. 408 с. 12. Minakov M., Kasianov G., Rojansky M. (eds.). From “the Ukraine” to Ukraine: A Contemporary History, 1991 – 2021. Stuttgart: ibidem-Verlag. 2021. 381 p. 13. Kolesnyk Iryna. Global History. Conceptual History / Preface V. A. Smoliiy, A. I. Kudryachenko / NAS of Ukraine. Institute of History of Ukraine, State Institution ‘Institute of World History of the National Academy of Sciences of Ukraine’. Kyiv, 2022. 344 p.
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бармак М. В. Російська військова окупація Правобережної України (друга половина ХVІІІ –ХІХ ст.). Тернопіль: Астон, 2019. 336 с. 2. Гаврилюк О. Українська революція 1917–1921 рр.: економічний вимір. Науковий вісник Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія: Історичні науки. 2018. № 6 (379). С. 41-46. 3. Гуржій О. І. Україна в суспільно-політичних комбінаціях імперського уряду Росії (30–90-ті рр. ХVІІІ ст.). Київ, 2019. 205 с. 4. Гуржій О. Наддніпрянська Україна та зарубіжний світ у соціально-економічних вимірах ХVІІ–ХVІІІ ст. Історичні нариси / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – Київ: Інститут історії України, 2022. 296 с. 5. Лебедева Ю. О. Гібридні війни Росії проти України 1917–1921 і 2014–2019 років та діяльність українських урядів щодо подолання наслідків агресії. Українознавство. 2019. № 2 (71). С. 57-72.

	<p>6. Лешко Х., Валігун О. Історія формування індустрії гостинності та її сучасний стан в Україні. Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності. 2021. С 63-67.</p> <p>7. Людина, суспільство, влада в давній та ранньомодерній Україні: контексти історичної презентації. Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2020. 616 с.</p> <p>8. Смолій В., Ясь О. Суспільні ідеали та уявні проєкції українського майбутнього у репрезентації "діючих" генерацій інтелектуалів ХХ – початку ХХІ ст. К.: Інститут історії України, 2019. 302 с.</p> <p>9. Ploky Serhii. Forgotten Bastards of the Eastern Front. Oxford: Oxford University Press, 2019. 369 p.</p>
Інформаційні ресурси	<p>http://history.org.ua/uk – Інститут історії України НАН України</p> <p>http://www.litopys.org.ua – ІЗБОРНИК. Історія України ІХ-ХVІІІ ст. Першоджерела та інтерпретації</p> <p>http://uamoderna.com – Україна модерна. Міжнародний інтелектуальний часопис</p> <p>http://www.ukrhistory.narod.ru/ – Українська історична бібліотека</p> <p>https://courses.ed-era.com/courses/EdEra/hi102/Hi102/about - навчальний онлайн-курс «Історія: Зародження української нації»</p> <p>https://courses.prometheus.org.ua/courses/KNU/101/2014_T2/about - навчальний онлайн-курс «Новітня історія України: від початку Другої світової війни до сучасності»</p> <p>https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+QIRIM101+2021_T2/about - навчальний онлайн-курс «Qırım: Крим – це ми»</p>